

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
БЕЗПЕКИ МОРЕПЛАВСТВА**

Сьогодні водні шляхи тісно пов'язують більшість країн світу, які беруть участь у міжнародній торгівлі. Однак поряд з позитивним ефектом від розвитку судноплавства, який проявляється, зокрема, і у налагодженні міждержавних економічних відносин, відбувається використання морських вод для скоєння актів міжнародного тероризму, піратства та інших злочинів, що, в свою чергу, загрожує безпеці мореплавства. В межах морів названі злочини скоюються на судах або проти суден, на об'єктах або проти об'єктів держав на морі, щодо їх громадян, а також інших життєво важливих інтересів держав на морі, які захищаються міжнародним правом.

Крім того, збільшення розмірів морських суден та підвищення інтенсивності судноплавства є також частиною нагляду міжнародних співтовариств, які забезпечують міжнародне правове регулювання [1].

Актуальним питанням, яке постає в контексті зазначеного вище, є застосування принципу свободи відкритого моря, який хоча і зародився ще в глибоку давнину, остаточно був закріплений на I Конференції ООН з морського права у 1958 р. в Женеві (Швейцарія). Відповідно до згаданого принципу, кожна держава, незалежно від того, є вона прибережною чи ні, має право на те, щоб судна під її прапором плавали у відкритому морі. Це стосується не тільки торговельного, а й військового судноплавства [2]. При цьому кожна держава повинна ефективно здійснювати свою юрисдикцію та контроль над суднами, які плавають під її прапором.

Основним явищем, що порушує перш за все свободу судноплавства і, як наслідок, безпеку мореплавства є морське піратство. Питання боротьби з незаконними актами проти міжнародного мореплавства наприкінці ХХІ ст. стають все більше актуальними. Держави тісно співпрацюють між собою у сфері забезпечення безпеки мореплавства. Це співробітництво являє собою сукупність заходів технічного, організаційного,

соціального та правового характеру [3].

Міжнародне співробітництво в боротьбі з цією категорією злочинів ґрунтується на Конвенції ООН з морського права 1982 р., як на загальному документі, який регулює міжнародне використання морських просторів, а також на спеціальних міжнародних договорах, серед яких найважливішим є Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 р [4].

Ще одним актуальним питанням в сучасному світі є велика кількість перевезень, через які виникає велика кількість правових питань щодо правового регулювання даних відносин. Часто законодавство країн не має конкретних колізійних норм для регулювання морських перевезень. Ось чому ці питання визначаються в основному судовою практикою. Суди використовують наступні прив'язки щодо питання колізійних норм: закон прапора, закон місця призначення вантажу, особистий закон перевізника. Відповідно до Конвенції ООН з морського права від 1982 року – судно має тільки одну національність держави, під прапором якої воно має право ходити.

Загалом, сьогодні міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства, незважаючи на значну кількість міжнародних конвенцій, не відповідає сучасним потребам. Не в останню чергу це пов'язано з тим, що міжнародні договори у сфері безпеки мореплавства приймалися в різні періоди. З однієї сторони норми таких міжнародних актів характеризуються відсутністю взаємозв'язку і узгодженості, з іншої – дублюванням окремих норм. Одночасно з цим, достатньо питань зовсім не знайшли відображення в жодній з конвенцій. Відсутність чіткої системи імплементації міжнародно-правових норм, які регулюють безпеку мореплавства, в національне законодавство, призводить до виникнення прогалин у врегулюванні відносин.

Джерела:

1. Аверочкіна Т. В., Планкова Т. М. Генеза міжнародно-правового регулювання забезпечення безпеки мореплавства: стаття. Одеса: Одеська юридична академія, 2016 (дата звернення: 23.11.2020).
2. Гончаренко В. В. Стратегії розвитку принципу свободи відкритого моря для зміцнення правопорядку у водах Світового океану: стаття, 2018. URL: http://www.lj.kherson.ua/2018/pravo03/part_2/41.pdf (дата звернення 23.11.2020).

3. Кузнецова О. Є. Порушення принципу свободи відкритого моря як один із аспектів порушення безпеки мореплавства. *Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства*. 2019. С. 158–159. URL: http://kma.ks.ua/ua/images/science/material_konf/material_konf_2019_tom_1.pdf (дата звернення: 23.11.2020).
4. Панфілова Ю. М. Відмежування поняття піратства, як міжнародного правопорушення, від інших видів злочинів, які вчиняються у водах Світового океану. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси і право*. 2012. № 5. С. 136–141. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2012/5\(64\)/Zt_05_2012_24.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2012/5(64)/Zt_05_2012_24.pdf) (дата звернення 23.11.2020).

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Коренюк О.О.